

Motion till riksdagen 2008/09:Kr369

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

1 Sammanfattning

Årets budgetmotion från Vänsterpartiet för området kultur, medier, trossamfund och fritid omfattar 20 olika poster. Vi satsar totalt drygt 1 miljard kronor för att stärka och utveckla kulturens villkor i landet. Den största satsningen går till barn och ungdom. Med 300 miljoner av Svenska Spels vinst gör vi ett Lyft för barnkulturen.

Lyftet möjliggör det mesta av det som den statliga kommittén Aktionsgruppen för Barnkultur föreslog i SOU 2006:45, förutom maxtaxa för kulturskolan bl. a. mer professionell kultur för barn, utbildning av kulturpedagoger av olika slag, en struktur för förbättrad samordning på nationell, regional och kommunal nivå.

Vårt krav på samlingslokaler och verksamheter för unga på ungas villkor kvarstår och vi vill göra Unga Klara till nationell scen för barn- och ungdomsteater. Ytterligare om satsningar på barn och unga framgår av motionen 2008/09: Fi271 där vi avsätter medel för jobb åt fler skol- och barnbibliotekariéer liksom fritidsledare och kulturskollärare.

Vi föreslår också inrättandet av ett kvinnohistoriskt museum, vi värnar om de regionala kulturinstitutionerna, om arbetsplatsbibliotek och om läsfrämjande åtgärder liksom om folkbildningen.

Fri entré till statliga museer för alla åldrar kvarstår givetvis också som ett Vänsterpartikrav liksom mer resurser till den fria scenkonsten, till musikarrangörerna och även till bild- och formområdet. På mediasidan tar vi upp behovet av tv-sändningar på finska i Norrbotten. När det gäller stödet till trossamfunden fortsätter vi att hävda de krav som regelverket ställer på dem för att bidragen ska betalas ut.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Motivering till föreslagna ändringar i regeringens budgetförslag.....	4
4.1	1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.....	4
4.2	1:7 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	5
4.3	2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms Slottsteater och Voksenåsen.....	5
4.4	2:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	5
4.5	2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	5
4.6	3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	6
4.7	3:2 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	6
4.8	4:5 Bidrag till bild- och formområdet.....	6
4.9	5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer.....	6
4.10	8:1 Centrala museer, myndigheter	6
4.11	8:2 Museer, stiftelser	7
4.12	8:3 Bidrag till regionala museer.....	7
4.13	8:4 Bidrag till vissa museer	7
4.14	8:5 Riksutställningar.....	7
4.15	9:2 Stöd till trossamfunden.....	8
4.16	10:1 Filmstöd.....	8
4.17	11:2 Utbyte av tv-sändningar.....	8
4.18	12:1 Ungdomsstyrelsen	9
4.19	13:4 Stöd till friluftorganisationer.....	9
4.20	14:1 Bidrag till folkbildningen	9

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2009 ska verka för att bolagsstämman, utöver de i budgetpropositionen föreslagna bidragen till idrott samt konst, teater och andra kulturella ändamål (förslagspunkt 19, utgiftsområde 17), beslutar om ett bidrag på 300 miljoner kronor att fördelas till barnkulturen enligt de närmare anvisningar som framgår av motionen.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 enligt uppställning:

UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet	199 604	75 000
1:7	Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	25 000	25 000
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus	987 406	66 000
2:2	Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	779 486	60 000
2:3	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	155 503	85 000
3:1	Bidrag till biblioteksverksamhet	47 740	13 000
3:2	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	124 182	12 000
4:5	Bidrag till bild- och formområdet	27 673	10 000
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	313 037	10 000
8:1	Centrala museer: myndigheter	938 772	44 000
8:2	Centrala museer: stiftelser	233 937	8 000
8:3	Bidrag till regionala museer	157 243	10 000
8:4	Bidrag till vissa museer	52 440	10 000
8:5	Riksutställningar	53 803	3 000
9:2	Stöd till trossamfunden	50 232	-10 000
10:1	Filmstöd	309 324	53 000
11:2	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 767	10 000
12:1	Ungdomsstyrelsen	29 066	80 000
13:4	Stöd till friluftorganisationer	24 910	4 000
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 166 290	100 000
	Summa	7 697 415	668 000

Fel! Okänt namn på

Av det totala överskottet från AB Svenska Spel går år 2009 3,36 miljarder kronor till staten som ett grundbelopp. Återstoden av överskottet fördelas enligt ett särskilt vinstdelningssystem.

Sommaren 2007 betalades utan särskilt riksdagsbeslut sammanlagt 810 miljoner kronor till idrotten och ungdomsorganisationer (656,1 respektive 153,9 miljoner). Samma år fördelades en tjugosjättedel av bolagets överskott från Nya Penninglotten som motsvarade 0,43 miljoner kronor till konst, teater och andra kulturella ändamål.

Vänsterpartiet återkommer i årets motion med förslag att 300 miljoner kronor årligen av Svenska Spels överskott ska användas under tre år till ett ”Lyft för barnkulturen”. Förslaget är i stora drag i enlighet med det förslag som lagts fram av kommittén Aktionsgruppen för barnkultur. Tillsammans med jobbsatsningen på 1 000 nya lärartjänster inom kultur- och musikskolan under den närmaste tre åren blir det Vänsterpartiets bidrag till ett Lyft för barnkulturen. Av de 300 miljonerna vill vi avsätta 30 miljoner kronor för att möjliggöra införandet av en maxtaxa i kultur- och musikskolan. I lyftet för barnkultur ingår också en satsning på 1 000 nya bibliotekarietjänster till bibliotek som når barn och unga. Förslagen om satsningar på nya jobb ingår i Vänsterpartiets budgetmotion 2008/09: Fi 271.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad ovan sägs om att minska Svenska Spels inleverering till staten med 300 miljoner kronor årligen i tre år för att användas till ett Lyft för barnkulturen.

4 Motivering till föreslagna ändringar i regeringens budgetförslag

4.1 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Detta anslag innehåller en rad olika poster. Sammantaget yrkar Vänsterpartiet utöver regeringens förslag 75 miljoner kronor. Vi ser behov av förstärkningar av stödet till amatörkulturen, 25 miljoner kronor, till nationella minoriteters språk och kultur, 25 miljoner kronor, Teateralliansen, 10 miljoner kronor, scenkonstens centrumbildningar, 5 miljoner kronor. Vi vill dessutom införa en särskild post för arbetsplatsbibliotek, 10 miljoner kronor, att fördelas av Kulturrådet efter ansökningar. Närmare motiveringar till dessa yrkanden finns i vår motion Kulturpolitik – exempel scenkonst, litteratur och amatörkultur (2008/09: Kr307).

4.2 1:7 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet

Enligt regeringens förslag avslutas det s.k. Accessprojektet under 2009. Vi har dock funnit att det fortfarande finns ett stort behov av åtgärder för att rädda och renovera/digitalisera arkivalier, museiföremål, filmer, ljudband m.m., ett kulturarv som annars kommer att förstöras. För detta avsätter vi 25 miljoner kronor utöver regeringens förslag för 2009 med upptrappning de två följande åren.

4.3 2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms Slottsteater och Voksenåsen

Under detta anslag avsätter Vänsterpartiet 30 miljoner kronor för att tillgodose sångares och dansares pensionsbehov samt till en kompletterande ålderspension, Kåpa, för scenkonstarbetarna – detta i avvaktan på en mer definitiv lösning på pensionsfrågan för scenkonsten. Dessutom avsätts 11 miljoner kronor utöver regeringens förslag för Riksteatern och de behov som den nya inriktningen av teaterns verksamhet medför.

Regeringen föreslår en sänkning bidraget till Svenska rikskonserter med 10 miljoner kronor eftersom man avser att ompröva deras uppdrag. Vänsterpartiet kan inte acceptera att man beslutar att skära i verksamhetsbidraget innan det finns något beslut om hur det nya uppdraget ska se ut. Vi lägger därför i vårt budgetförslag tillbaka 10 miljoner kronor till Svenska rikskonserter.

En nysatsning på 15 miljoner kronor görs för att rädda barn- och ungdomsteaterscenen Unga Klaras verksamhet och göra den till en nationell angelägenhet.

Närmare motiveringar till dessa yrkanden finns i vår motion Kulturpolitik – exempel scenkonst, litteratur och amatörkultur (20008/09: Kr307).

4.4 2:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner

Uppsägningar och nedskärningar duggar tätt. Strukturen för den regionala och lokala scenkonsten är i stort behov av förstärkning. Vänsterpartiet avsätter 60 miljoner kronor utöver regeringens förslag till dessa institutioner samt till scenkonstkonsulenter.

4.5 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Den fria scenkonsten tilldelas i Vänsterpartiets budgetförslag 60 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Dessutom avsätter vi 5 miljoner kronor för den

Fel! Okänt namn på

fria scenkonstens pensioner, 5 miljoner kronor för förstärkt stöd till musikarrangörer och 15 miljoner kronor för ett genomförande av Program för dansen. Närmare motiveringar till dessa yrkanden finns i vår motion Kulturpolitik – exempel scenkonst, litteratur och amatörkultur (2008/09:Kr307).

4.6 3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet

För ett förstärkt stöd till regionala bibliotek avsätts 10 miljoner kronor, för resursbiblioteket för döva i Örebro 1 miljon kronor utöver regeringens förslag och för en sverigefinsk boklånecentral 2 miljoner kronor. Närmare motiveringar till dessa yrkanden finns i vår motion Kulturpolitik – exempel scenkonst, litteratur och amatörkultur (2008/09:Kr307). Beträffande arbetsplatsbibliotek avsätts pengar till dessa under anslag 1:2 ovan.

4.7 3:2 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

När statsbidraget till En bok för alla togs bort i 2008 års budget hamnade också de läsfrämjande verksamheterna till stor del på undantag. Vänsterpartiet lägger därför tillbaka 5 miljoner kronor till läsfrämjande åtgärder. Vi avsätter också 2 miljoner kronor till framtagande av barnböcker på teckenspråk och 5 miljoner kronor till kulturtidskrifter, nättidskrifter och distribution. Närmare motiveringar till dessa yrkanden finns i vår motion Kulturpolitik – exempel scenkonst, litteratur och amatörkultur (2008/09:Kr307).

4.8 4:5 Bidrag till bild- och formområdet

Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för utställningsersättning samt administrativt stöd till kollektivverkstäder.

4.9 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Här har regeringen föreslagit en ökning av ramen med 4 327 000 kronor för förstärkning av ersättningen för konstnärlig verksamhet. Vi menar att det är bra men inte tillräckligt och avsätter ytterligare 10 miljoner kronor för att höja den individuella visningsersättningen.

4.10 8:1 Centrala museer, myndigheter

Vänsterpartiet vidhåller kravet på fri entré till statliga museer. Under den tid som museernas fasta utställningar var öppna för besökare i alla åldrar utan avgift breddades publiken på det sätt som politikerna avsett när reformen

Fel! Okänt namn på

infördes. Vi lägger därför 44 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslaget 8:1.

4.11 8:2 Museer, stiftelser

För återinförande av fri entré vid Nordiska museet avsätter Vänsterpartiet 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslag 8:2.

4.12 8:3 Bidrag till regionala museer

Liksom andra regionala institutioner har de regionala museerna stort behov av förstärkning för att klara sin verksamhet. Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslag 8:3 och räknar med ytterligare uppräknade följande år.

4.13 8:4 Bidrag till vissa museer

För att säkra och utveckla verksamheten Föremålsvård i Kiruna, Grängesberg och Strömsund avsätter Vänsterpartiet 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vi menar att denna verksamhet är av god kvalitet, att arbetsplatserna för arbetshandikappade är viktiga och att det behövs en långsiktig lösning på budgetproblemen som länge orsakat stark otrygghet på arbetsplatserna.

Vänsterpartiet anser vidare att det är hög tid att uppmärksamma obalansen när det gäller genusperspektiv i museivärlden. Den utredning som föreslog att man inrättar en resursenhet för genusfrågor i anslutning till Arbetets museum har efter långdragen hantering i Regeringskansliet slutligen begravts. Vänsterpartiet anser fortfarande att en sådan enhet avsedd att fungera som en resursenhet för samtliga museer behövs. Samtidigt ser vi också behovet av ett museum som särskilt uppmärksammar kvinnornas historia. Vi avsätter därför i 2009 års budget i en första omgång 5 miljoner för inrättande av ett kvinnohistoriskt museum med avsikt att höja anslaget inför 2010 och 2011.

4.14 8:5 Riksställningar

Vid omlokaliseringen av Riksställningar till Gotland utlovades kompensation för de extra kostnader som flytten medförde, även för de bestående kostnader det medför att transporterna varaktigt blir dyrare. Regeringen vill tillföra Riksställningars anslag 1 miljon kronor för satsning på fler nu aktiva konstnärer i utställningsverksamheten, vilket vi givetvis inte motsätter oss. Samtidigt saknas tillräcklig kompensation för kostnader i samband med och efter flytten. De 6 miljoner kronor regeringen vill avsätta är inte tillräckliga. Vänsterpartiet beräknar i sitt budgetförslag ytterligare 3 miljoner kronor till anslag 8:5.

Fel! Okänt namn

4.15 9:2 Stöd till trossamfunden

Ett antal år i rad har vi i motioner, interpellationer och frågor efterlyst en redovisning av huruvida de trossamfund som åtnjuter samhällets stöd lever upp till den gemensamma värdegrunden, dvs. i sina respektive verksamheter bidrar till att upprätthålla och stärka de värderingar som samhället vilar på, vilket är det krav som ställs vid bidragsgivningen.

Enligt kulturutskottets betänkande 2007/08:KrU8 har Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) fått i uppdrag att ”fördjupa dialogen med trossamfund om värderingar vad avser jämställdhet och barns rättigheter samt se hur trossamfunden kan bidra till att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, i synnerhet mot unga kvinnor och män”. Detta ska redovisas senast den 1 mars 2009. SST har också i regleringsbrev fått i uppdrag att följa upp användningen av beviljade statsbidrag under de senaste åren. Senast den 31 januari 2009 ska SST till regeringen redovisa resultatet av uppföljningen ”och – om analysen så föranleder – lämna förslag till modifiering av reglerna för användning av stödets olika delar”. Den senare formuleringen inger viss oro. Avser regeringen att sänka ambitionsnivån om det visar sig att ”analysen så föranleder”? Eller vilken ”modifiering av reglerna” avses? Vänsterpartiet menar att det står klart att resultat av hittillsvarande dialog och diskussioner hittills inte har kunnat avläsas, varför vi vidhåller att anslaget 9:2 tills vidare bör minskas med 10 miljoner kronor. Skulle uppföljningen faktiskt visa att minskningen är oberättigad får man, som sker i andra sammanhang, rätta till detta i tilläggsbudget.

4.16 10:1 Filmstöd

Till Filmarkivet i Grängesberg avsätter Vänsterpartiet 3 miljoner kronor utöver regeringens förslag, till en fond för investeringsstöd till anskaffande av digital biografutrustning 25 miljoner kronor och till stärkt stöd till skolbio och dessutom till regionala filmcentrum 25 miljoner kronor. I det senare beloppet, som bör höjas under de närmast kommande åren, räknar vi också in medel för ett centrum Film i Sameland och Tornedalen.

4.17 11:2 Utbyte av tv-sändningar

Vänsterpartiet menar att regering och riksdag har ett särskilt ansvar för det s.k. förvaltningsområdet för sverigefinnar och finska språket i Norrbotten. Vi anser att den nationella minoritetspolitiken ska innehålla möjligheten för finsktalande och de som förstår finska i Norrbotten att se finska tv-program på samma ekonomiska villkor som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås.

Vi avsätter 10 miljoner kronor i Vänsterpartiets budgetmotion 2008/09: Fi271 för utgiftsområde 17 för att utöka utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland. Pengarna är i första hand avsedda att täcka upphovsrätts-

Fel! Okänt namn på

kostnader. Vi föreslår att sändningarna som numera täcker Stockholm, Västerås och Uppsala utökas till att gälla även Norrbotten eftersom länet har en stor andel finsktalande invånare.

4.18 12:1 Ungdomsstyrelsen

Vänsterpartiet avsätter 80 miljoner kronor för lokaler/träffpunkter och verksamheter för ungdom. Det bör vara drogfria icke-kommersiella mötesplatser, och verksamheterna ska utformas i hög grad på ungdomarnas egna initiativ och villkor.

4.19 13:4 Stöd till friluftorganisationer

Det statliga stödet till friluft- och främjandeorganisationer har sedan 1960-talet minskat kraftigt i förhållande till idrottsstödet samtidigt som alla är överens om att friluftaktiviteter har ett stort värde såväl för den enskilda kvinnan, mannen, flickan eller pojken som för folkhälsan, vilket även innebär ett värde för samhällsekonomin. Här behövs en långsiktig friluftspolitik, och det behövs resurser för stöd och utveckling. Vänsterpartiet avsätter i sitt budgetförslag 4 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslag 13:4.

4.20 14:1 Bidrag till folkbildningen

De medel som ställs till folkbildningens förfogande motsvarar inte de stora utmaningar den står inför – det gäller orättvisorna i samhället i fråga om tillgång till och kunskaper om de nya teknologierna och det gäller uppgiften att leva upp till de krav som den etniska och kulturella mångfalden i samhället ställer. Vänsterpartiet avsätter 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslag 14:1.

Stockholm den 6 oktober 2008

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Gunilla Wahlén (v)

Siv Holma (v)

Jacob Johnson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)